

METODOLOŠKO POJASNILO

Jasna Langerholz

INDEKSI CEN PROIZVAJALCEV V GRADBENIŠTVU

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Indeksi cen proizvajalcev v gradbeništvu, Slovenija, četrtno (Prva objava)

Junij 2024

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o indeksih cen proizvajalcev v gradbeništvu je prikazati četrtno gibanje cen storitev (opravljenih del) v izbranih gradbenih dejavnostih, ki jih podjetja kot proizvajalci storitev zagotavljajo svojim kupcem.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)
- [Uredba \(EU\) 2019/2152 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. novembra 2019 o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike \(CELEX: 32019R2152\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je reprezentativna (ključna, tipična) storitev za določeno gradbeno dejavnost, ki jo podjetje pogosto opravlja za svoje naročnike oz. s prodajo te storitve ustvari velik delež prihodkov. Objavljeni podatki se nanašajo na poslovanje podjetij s pravnimi in fizičnimi osebami.

Tipične storitve preučujemo glede na Standardno klasifikacijo dejavnosti (SKD 2008) proizvajalca, vrsto objekta po Klasifikaciji vrst objektov (CC-SI) in vrsto gradbenih del.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Enote opazovanja so izbrane reprezentativne storitve v naslednjih dejavnostih po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008): F41.1 Organizacija izvedbe stavbnih objektov, F41.2 Gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb, F42.1 Gradnja cest in železnic, F42.2 Gradnja objektov oskrbne infrastrukture, F42.9 Gradnja drugih inženirskih objektov, F43.1 Pripravljalna dela na gradbišču, F43.2 Inštaliranje pri gradnjah, F43.3 Zaključna gradbena dela in F43.9 Krovstvo in druga specializirana gradbena dela.

Podatke o opazovanih enotah pridobimo od poročevalskih enot, tj. podjetij, ki te storitve izvajajo.

Seznam poročevalskih enot določimo na podlagi metode zajema s pragom. Vir je vzorčni okvir podjetij iz Statističnega poslovnega registra Slovenije. Glavna merila za vključitev so dejavnost, v kateri je enota registrirana oz. v kateri posluje, čisti letni prihodek od prodaje in število zaposlenih. Na podlagi podatkov iz statističnega raziskovanja Strukturna statistika podjetij enote v posamezni dejavnosti najprej razvrstimo padajoče po prihodku, nato pa izberemo toliko enot z vrha seznama, da njihov prihodek skupno doseže

določen delež (približno 80 %) celotnega prihodka vseh enot, registriranih v določeni dejavnosti. Da bi se izognili čezmernemu obremenjevanju poročevalcev, iz dobljenega vzorca izločimo podjetja, ki na leto ustvarijo manj kot 750.000 EUR prihodka. Če je v kateri izmed opazovanih dejavnosti le pet enot ali manj, na seznam poročevalskih enot vključimo dodatne enote.

V letu 2024 je v raziskovanje vključenih 500 podjetij. Ta četrtno sporočajo cene za 1.527 storitev.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo četrtno.

Podatke pridobivamo iz raziskovanja Cene proizvajalcev v gradbeništvu (CENE-GRAD/ČL).

Podatkovna vira zanj sta spletna vprašalnika Cene proizvajalcev v gradbeništvu (CENE-GRAD/ČL oz. CENE-GRAD/ČL-DOD, ko podjetje prvič sporoča podatke). Do njiju poročevalske enote dostopajo prek spletne aplikacije eSTAT. Vprašalnik CENE-GRAD/ČL-DOD je za vse poročevalske enote enak; v njem navedejo svoje reprezentativne storitve ter njihove opredelitve in cene za vsaj dve četrtni. Vprašalnik CENE-GRAD/ČL je oblikovan individualno, kar pomeni, da ima vsaka enota na vprašalniku navedene samo svoje reprezentativne storitve. Posamezna enota v vprašalnik vsako četrtno vpiše prodajne cene storitev v opazovanem četrtnu in ga odda prek omenjene aplikacije. Zahtevane podatke je potrebno oddati do 8. dneva v prvem mesecu po koncu četrtna.

Poročevalska enota sporoča podatke le za storitve, ki jih je opravila sama (in ne s podizvajalci).

Podatkov za to raziskovanje ne pridobivamo iz administrativnih virov.

6 DEFINICIJE

Cena storitve pri proizvajalcu je cena, po kateri podjetje kot izvajalec storitve zaračuna opravljeno storitev naročniku. To je dejanska realizirana cena, ki vključuje stroške materiala in dela, uporabo strojev in dobiček, ne vključuje pa davka na dodano vrednost, takse, rabata in drugih popustov, ki jih izvajalec odobri naročniku.

Indeks cen proizvajalcev v gradbeništvu meri gibanje transakcijskih cen storitev v različnih četrtnih. Objavljamo indekse s premično osnovo, tj. verižne indekse (tekoče četrtno v primerjavi z zadnjim četrtnom prejšnjega leta, tekoče četrtno v primerjavi s prejšnjim četrtnom in povprečje četrtnih tekočega leta v primerjavi z zadnjim četrtnom prejšnjega leta). Bazno obdobje je zadnje četrtno 2023.

Standardna klasifikacija dejavnosti (SKD 2008) je obvezen nacionalni standard za določanje dejavnosti ter razvrščanje poslovnih subjektov in njihovih delov, namenjen uporabi v uradnih in drugih administrativnih zbirkah podatkov (registri, evidence, podatkovne baze ipd.) ter uporabi za statistične in analitične namene v državi in na mednarodni ravni.

Klasifikacija vrst objektov (CC-SI) je slovenska različica evropske klasifikacije objektov (CC).

Objekt je stavba, gradbeni inženirski objekt ali drug gradbeni poseg, narejen z gradbenimi, zaključnimi gradbenimi ali inštalacijskimi deli, sestavljen iz gradbenih ali drugih proizvodov ali naravnih materialov, skupaj s trajno vgrajenimi inštalacijami in napravami v objektu, namenjenimi delovanju objekta.

Gradnja je izvedba gradbenih in drugih del, povezanih z gradnjo. Obsega novogradnjo, rekonstrukcijo, vzdrževalna dela, odstranitve in spremembo namembnosti.

Novogradnja je gradnja, katere posledica je novozgrajen objekt (to je objekt, ki je zgrajen popolnoma na novo in prej ni obstajal) ali prizidava (je gradnja, pri kateri se gabariti obstoječega objekta povečajo v horizontalni ali vertikalni smeri).

Sprememba namembnosti je sprememba namena objekta ali njegovega dela, ki se izvede samostojno ali hkrati z vzdrževanjem, rekonstrukcijo ali prizidavo.

Rekonstrukcija je spreminjanje tehničnih značilnosti obstoječega objekta, pri čemer se delno ali v celoti spreminjajo njegovi konstrukcijski elementi, zmogljivost ali izvedejo druge njegove izboljšave, pri čemer se morajo ohraniti najmanj temelji ali kletni zidovi obstoječega objekta, in se gabariti objekta praviloma ne povečajo, lahko pa se zmanjšajo; povečanje gabaritov je v okviru rekonstrukcije mogoče le zaradi usklajevanja z bistvenimi zahtevami, kot jih za objekte določajo predpisi, ki urejajo graditev.

Tekoče vzdrževanje zajema redne stroške, potrebne za ohranjanje normalno delujočega stanja objekta, in ne spreminja zmogljivosti ali pričakovane življenjske dobe objekta.

Investicijsko vzdrževanje zajema preнове in večje izboljšave, ki presegajo tisto, kar je potrebno za redno vzdrževanje objektov v dobrem delovnem stanju (povečujejo zmogljivost ali pričakovano življenjsko dobo objekta).

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki se objavljajo po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008). Klasifikacija SKD 2008 je dostopna na spletnem naslovu Metodološko pojasnilo

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

Podatki se objavljajo tudi po Klasifikaciji vrst objektov (CC-SI), slovenski različici evropske klasifikacije vrst objektov (CC), v kombinaciji z vrsto gradbenih del. CC-SI je dostopna na SURS-ovi spletni strani (Klasifikacije – Druge klasifikacije): <http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Urejanje podatkov med logično kontrolo vhodnih podatkov izvajamo ročno. Pri tem individualno odpravljamo slučajne in sistematične napake v podatkih. Ob morebitnih manjkajočih vrednostih se urejanje oz. vnos podatkov izvede samodejno s sistemskimi popravki. Pri vstavljanju uporabimo metodo povprečne vrednosti, metodo logičnega vstavljanja ali metodo uporabe zgodovinskih podatkov.

Po metodi povprečne vrednosti manjkajoče cene nadomestimo s povprečno vrednostjo spremembe cen znotraj določenega razreda ali skupine ali oddelka dejavnosti iz SKD 2008, v katerega spada storitev, za katero vstavljamo ceno. Po metodi logičnega vstavljanja manjkajoče cene dobimo tako, da iz prejšnje tekoče cene nadomestne storitve izračunamo odstotek vrednosti spremembe cene, potem pa s tem odstotkom pomnožimo ceno, ki je veljala v prejšnjem četrletju za storitev, za katero nam enota ni sporočila tekoče cene. Po metodi uporabe zgodovinskih podatkov nadomestimo manjkajoče cene s cenami, ki so jih enote sporočile v četrletju prej.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Z uteževanjem izboljšujemo reprezentativnost podatkov, zbranih v raziskovanju, tako da so uteženi podatki čim bolj nepristranska ocena opazovane populacije v določeni časovni točki. Vir podatkov za pripravo uteži je statistično raziskovanje Strukturna statistika podjetij. Pri izračunu upoštevamo čiste letne prihodke od prodaje v opazovanih dejavnostih po SKD, indeksirane z ustreznim indeksom. Glavni vir za uteži v letu 2024 so podatki o prihodkih iz leta 2022.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Individualni indeks cen za posamezno storitev izračunamo tako, da ceno storitve v posameznem četrletju primerjamo z njeno ceno v zadnjem četrletju prejšnjega leta. Iz individualnih indeksov cen storitev nato s tehtano aritmetično

sredino izračunamo agregatne indekse cen na ravni razreda ali skupine in oddelka dejavnosti (po SKD 2008). Agregatne indekse cen storitev nadalje združujemo na višjih ravneh vse do skupnega indeksa. Vsak tako izračunani agregatni indeks (zadnje četrletje prejšnjega leta = 100) je Laspeyresov indeks fiksnega tipa; to pomeni, da se izračuna z utežmi iz istega baznega ponderacijskega obdobja in na podlagi zajema istih storitev. Več o indeksnih številih lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Indeksna števila](#).

7.4 NATANČNOST

Natančnosti ne izračunavamo.

7.5 DRUGA POJASNILA

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: **Cene in inflacija** – Cene v proizvodnji in storitvah. Objavljamo indekse po SKD 2008 (področje, oddelek, skupina). Ločeno objavljamo indekse glede na vrsto gradbenih objektov po CC-SI (na 2-mestni ravni) in vrsto gradbenih del (novogradnja, sprememba namembnosti in rekonstrukcija, tekoče vzdrževanje in investicijsko vzdrževanje).
- Prva objava (Cene in inflacija, Cene v proizvodnji in storitvah): »Indeksi cen proizvajalcev v gradbeništvu, Slovenija, četrletno«

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Časovna vrsta indeksov je na voljo od leta 2024.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

Vprašalnika:

- Cene proizvajalcev v gradbeništvu (CENE-GRAD/ČL in CENE-GRAD/ČL-DOD)

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Metodološka pojasnila:
  - [Strukturna statistika podjetij](#)

področje: Podjetja, podpodročje: Strukturna statistika podjetij